
The Antiphysical Review

Founded and Edited by M. Apostol

35 (2000)

ISSN 1453-4436

Despre Eminescu

M. Apostol

Department of Theoretical Physics,
Institute of Atomic Physics,
Magurele-Bucharest MG-6,
POBox Mg-35, Romania
email:apoma@theory.nipne.ro

Eminescu este un poet mare. Au existat poeti si inainte si dupa el; el se asaza in rind cu acestia si este unul dintre cei mari printre ei pentru ca a reusit sa exprime in versuri simple multe si felurite simtiri general umane. Eminescu este si un om de cultura mare, pentru ca el a avut pozitii judicioase in multe probleme ale societatii romanesti: in problemele nationala, etnica, rasiala, economica, sociala; fiind rationale multe din pozitiile lui in astfel de chestiuni sint valabile si astazi.

Citiva ii neaga si pozitiile si faima si opera, cum e normal; cei multi declară că-l prețuiesc, dar ei prețuiesc o imagine a lui, si nu opera, nici pozitiile si nici faima lui; acest lucru se arata din aceea că acestia din urma nu cunosc nici opera lui, nu accepta ca fiind folositoare nici judecatile poetului, si nici nu se emuleaza de faima lui; o atitudine de altfel iarasi normala, din partea celor multi.

Unii putini incearca sa judece un pic, si parca ii deranjeaza ceva la acest poet; si dau sa dea in el; altii, si mai putini, judeca un pic mai mult si sint placut impresionati de el, il apreciaza si stiu si de ce o fac; cei mai multi zic in gura mare ca e mare, si-si vad de treburi; acestia din urma au o icoana pe care o pupa la o sarbatoare odata, cind isi aduc aminte, apoi o lasa s-o napadeasca praful prin "cele cotloane".

Imaginea lui Eminescu in ochii poporului roman s-a format asa:

Babei critice numite Maioreasca tare mult ii mai placea sa birfeasca, ca oricarei babe; tocmai atunci pica, la tanc, Eminescu, poet, boem si lovitură, pe deasupra si din nefericire, de o boala nenorocita; a doua zi tot tirgul Bucurestilor, si toata tara pina la Terchilesti, se umplu de birfa asta; toti clampaii nenorociti il dadeau pe poet exemplu copiilor si "tarei": "nu e buna carte, nici poezia, ca uite te timpeste si te bolnaveste, mai bine prostana dar sanatos ca boul". Asa s-a nascut faima lui Eminescu; din nerozia lui Maiorescu si din comportarea prosteasca a semenilor.

Un pic mai tirziu socialistii Constantin Mila si Dobrogeanu-Gheara au luat "cazul" in brate, pentru ca servea scopurilor lor politice; conform judecatii desușcate a acestora societatea burgheza distrusese poetul "national", prin lipsa ei de omenie, intelegeri si caritate, etc, etc, ca vezi Doamne de ce nu l-a tinut de la cele rele si l-a impins in bratele voluptatilor sordide, ca societatea trebuia, fiindca putea si se cadea, sa-l pazeasca in casa si sa-i controleze apucaturile amoroase.

Mai apoi, Caragiale nemultumit si paraponisit ca piesele lui de teatru n-aveau succes si Vlahita simtitor ca o domnisoara de pansion apucara iar "cazul" si-l desirara mai departe: poetul "national" lasat si impins sa traiasca si sa moara in mizerie de o societate nesimtitoare de burghezi

indopati; cam asta era linia de "rationament", imbratisata apoi de fitecine se simtea nedreptatit ca "intelectual" si ca "artist", si ca Rica Venturiano.

Societatea burgheza romaneasca s-a mai cumintit de frica galagiosilor in perioada inter-belica, asa ca mai toti smintitii "intelectuali" si "artisti" au dus-o bine in acea epoca; de, e buna si revolta la ceva, desi nu e niciodata asa pentru cine se cade, ci numai pentru cine se gateste, sau se nimereste.

Comunistilor le-a venit insa ca o manusa toata aceasta mizerie umana legata de "caz", si l-au dezgropat; iata, intr-adevar, de ce e rea orinduirea burghezo-mosiereasca, spuneau ei, pentru ca a ucis asa un spirit "national", pe cind noi, orinduirea comunista proclamam si dictam proletar ca nici un poet n-o sa mai sufere si nici n-o sa mai moara, daca e communist; inferioare inclinari fura manipulate astfel in cei multi, care au inteles ca e suficient sa accepti comunismul ca sa devii chiar si intelectual si poet, si societatea sa te tina pe roze; tu sa crezi si sa militezi, ea sa te hraneasca; ba chiar se deschise si o scoala de poeti in acest scop; iar studiul lui Eminescu deveni dogmatic in scolile comuniste: poet mare, cel mai mare, "national" de tot, dar, mucles, nu se stie nici de ce, nici ce vrem sa spunem cu asta; si inconvenabila lui publicistica trecuta sub tacere; iar Doina interzisa, desi "muscalii" erau "fratii" basarabeni si bucovineni iar nu "marele si gloriosul popor sovietic"; deh, o citire ad-litteram aici, la lumina opaitului de partid.

Comunismul n-a fost insa de tot rau, a fost si bun, ca a luat de la imbuiabati si a dat la flaminzi; chiar si scoala de poeti, asa ridicula, a fost si buna in fond, pentru ca-i dadea un pahar cu apa lui Labis, de exemplu, care era mereu insetat si umbla prin paduri cu tat-su sa bea singe de caprioara; prost, la comunisti, a fost ca erau needucati si apucati de doctrina; si cind au dat drumul la invatatura, au permis numai invatatura lor, nu si a altora; iar pe Eminescu nu prea l-au editat, si Istoria lui Calinescu n-au scos-o; si n-au bagat de seama ca unora le mergea bine dar altora, multora, le mergea foate prost; si razbunarea celor multi i-a prins in somnul asta; cum se va intimpla si cu cei de astazi, care dorm in capitalism, nu in comunism, chipurile; dar somnul e somn, si cei care nu sint destepeti mor in el.

Aceasta mentalitate se numeste elevat dogmatica, necritica, dar vulgar mentalitate de slugi proaste, hoate si puturoase; din ea deriva si pe ea se bazeaza imaginea populara a lui Eminescu, ca si soarta poporului roman; aceasta mentalitate nu poate fi schimbata, e-n firea omului nostru, si de aceea nu trebuie sa incercam a o schimba; e folositor insa sa o cunoastem, s-o stim; asa ne stim si ne cunoastem pe noi; prea multa "patema" nu e buna, nici aici, dar mai multa osirdie si judecata; si-apoi, nici sluga nu e rau sa fii, fiecare cum l-a lasat Dumnezeu; la urma urmei d-aia traim in cea mai buna lume posibila, pentru ca e atit de proasta.

Dupa razmerita bisnitarilor din 1989 "din Cismegiu" Eminescu, amaritul, stirneste iarasi "patemi"; lichelele si academicienii, profesori si talentatii isi fac studiile pe opera lui; cu instincte de pisica murdara, unde sa-si ascunda cel mai bine carierele frauduloase sau ciupelile marunte daca nu in spatele "natiunei"? si ce e mai "national" decit Eminescu? La noi, totul e "national", de la poeti la tigari.

Cei care nu-l cunosc vorbesc mult despre el; putinii care au mai aflat cite ceva tac.